

Bruksela, 13 maja 2024 r.
(OR. en)

9804/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0405(NLE)

EDUC 166
JEUN 108
SPORT 52
SOC 353
EMPL 202
COMPET 538
RECH 222

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Zalecenie Rady pt. „Europa w ruchu” – oferowanie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej

Delegacje otrzymują w załączeniu wyżej wymienione zalecenie, które Rada (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) przyjęła na posiedzeniu w dniu 13 maja 2024 r.

Zalecenie Rady

„Europa w ruchu” – oferowanie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 i 166,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. W deklaracji rzymskiej z dnia 25 marca 2017 r. przywódcy państw UE zobowiązali się do działań na rzecz Unii, w której młodzi ludzie mają dostęp do kształcenia i szkolenia najwyższej jakości i mogą uczyć się i znajdować zatrudnienie na całym kontynencie.
2. Mobilność edukacyjna jest wyjątkowo cennym doświadczeniem dla osób uczących się, gdyż umożliwia zdobywanie kompetencji¹ potrzebnych do rozwoju osobistego, edukacyjnego i zawodowego. Transgraniczne doświadczenia w zakresie uczenia się zwiększają zrozumienie międzykulturowe i pomagają rozwijać wspólną tożsamość europejską. Organizowanie mobilności edukacyjnej, przyjazdowej i wyjazdowej, stanowi również silny bodziec dla instytucji kształcenia i szkolenia oraz organizatorów kształcenia pozaformalnego i nieformalnego do poprawy jakości oferowanego uczenia się.

¹ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1) kompetencje definiuje się jako połączenie wiedzy, umiejętności i postaw.

3. Mobilność edukacyjna jest ważna, ponieważ może pomóc w rozwiązaniu problemu niedoboru umiejętności w UE, zwłaszcza umiejętności niezbędnych w transformacji ekologicznej i cyfrowej, oraz wchodzeniu osób uczących się na rynek pracy. Uczenie się w miejscu pracy, obejmujące okresy spędzone w innym państwie, sprzyja nabywaniu umiejętności i zwiększa szanse na zatrudnienie.
4. Zapewnienie wszystkim możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej ma zasadnicze znaczenie dla utworzenia europejskiego obszaru edukacji i osiągnięcia celów strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2019–2027. W komunikacie Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.² zapowiedziano aktualizację ram mobilności edukacyjnej³ i opracowanie ram polityki dotyczących mobilności edukacyjnej nauczycieli, tak aby umożliwić większej liczbie osób uczących się i nauczycieli korzystanie z takiej mobilności. Niniejsze zalecenie stanowi aktualizację zalecenia Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. pt. „»Mobilna młodzież« – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi” – służy wzmocnieniu zawartych w nim postanowień, rozszerzeniu możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej, tak by obejmowały nie tylko osoby młode, lecz także osoby uczące się w każdym wieku, edukatorów i kadre, oraz uwzględnieniu nowych modeli uczenia się, w tym kształcenia mieszanego.
5. Jednym ze strategicznych priorytetów rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)⁴ było zapewnienie wszystkim rzeczywistych możliwości uczenia się przez całe życie i mobilności. W rezolucji Rady w sprawie europejskiego obszaru edukacji: perspektywa na rok 2025 i dalsze lata⁵ podkreślono, że zidentyfikowanie i usunięcie pozostałych przeszkód w mobilności edukacyjnej i mobilności w celu nauczania – przy jednoczesnym zachęcaniu do umożliwiania włączającej, stabilnej i zrównoważonej mobilności – ma kluczowe znaczenie dla pełnego utworzenia europejskiego obszaru edukacji.

² COM(2020) 625 final.

³ Jak określono w zaleceniu Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. pt. „»Mobilna młodzież« – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi” (Dz.U. C 199 z 7.7.2011, s. 1).

⁴ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.

⁵ Dz.U. C 185 z 26.5.2023, s. 35.

6. Z danych zebranych przez Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop) wynika, że państwa muszą zintensyfikować starania, aby poprawić swoje wyniki, jeśli chodzi o zapewnianie kompleksowego wsparcia na rzecz mobilności osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności uczniów zawodu. Jak wynika z analizy krajowych planów wdrażania⁶ służących wdrożeniu zalecenia Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności⁷, zaledwie połowa państw członkowskich priorytetowo potraktowała działania mające na celu zwiększenie mobilności w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego.
7. Analiza⁸ wdrażania zalecenia Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego⁹ oraz dane Cedefop¹⁰ pokazują, że mobilność uczniów zawodu jest nadal słabo rozwinięta i należy dołożyć większych starań, aby umożliwić takim osobom udział w wymianach w zakresie mobilności.
8. W konkluzjach Rady w sprawie zwiększenia mobilności nauczycieli i trenerów, zwłaszcza mobilności europejskiej, w toku ich kształcenia i doskonalenia zawodowego¹¹ zaapelowano o promowanie i rozszerzanie mobilności, tak by stała się powszechną praktyką w ramach szkolenia i kariery nauczycieli i trenerów,

⁶ Cedefop, *Wspólne działania na rzecz atrakcyjnego, włączającego, innowacyjnego, sprawnego i elastycznego kształcenia i szkolenia zawodowego*, nota informacyjna, 2023.

⁷ Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1.

⁸ *Putting into practice the European Framework for Quality and Effective Apprenticeships – implementation of the Council Recommendation by Member States* [Europejskie ramy jakości i skuteczności przygotowania zawodowego w praktyce – wdrażanie zalecenia Rady przez państwa członkowskie] (SWD(2021) 230 final).

⁹ Dz.U. C 153 z 2.5.2018, s. 1.

¹⁰ Cedefop, *Enablers and disablers of cross-border long-term apprentice mobility: evidence from country- and project-level investigations* [Czynniki sprzyjające i hamujące w transgranicznej długoterminowej mobilności uczniów zawodu: dowody z badań na poziomie krajowym i na poziomie projektów], Seria referencyjna Cedefop 120, Urząd Publikacji, Luksemburg, 2021.

¹¹ Dz.U. C 167 z 21.4.2022, s. 2.

9. Analiza realizacji strategii UE na rzecz młodzieży¹² pokazuje, że konieczne są większe wysiłki pozwalające zapewnić wszystkim młodym ludziom i osobom pracującym z młodzieżą skuteczny dostęp do możliwości w zakresie mobilności, w tym wolontariatu w sektorze społeczeństwa obywatelskiego. Konieczne są również dalsze prace nad skutecznymi systemami walidacji kompetencji zdobytych w ramach mobilności edukacyjnej w zakresie uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w synergii z zaleceniem Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie mobilności młodych wolontariuszy w Unii Europejskiej¹³.
10. Brak znajomości języków obcych pozostaje przeszkodą w podejmowaniu mobilności edukacyjnej, studiów i pracy za granicą oraz w pełnym odkrywaniu kulturowej różnorodności Europy. Jednocześnie usprawnienia w zakresie nauczania i uczenia się języków obcych, a także oferowanie zajęć prowadzonych w języku obcym mogą zachęcić osoby uczące się z innych krajów do uczestnictwa w mobilności edukacyjnej. Ważne jest, aby wykorzystywać w związku z tym technologie cyfrowe, w tym sztuczną inteligencję (AI).

¹² Dokument roboczy służb Komisji towarzyszący sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie realizacji strategii UE na rzecz młodzieży (2019–2021) (SWD(2021) 286 final).

¹³ Dz.U. C 157 z 11.4.2022, s. 1.

11. W konkluzjach Rady w sprawie dalszych kroków na rzecz urzeczywistnienia automatycznego wzajemnego uznawania w kształceniu i szkoleniu¹⁴ sporządzonych na podstawie sprawozdania z wdrażania zalecenia Rady w sprawie promowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą¹⁵ stwierdzono, że brak automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą¹⁶ wciąż utrudnia mobilność edukacyjną w UE. W dziedzinie szkolnictwa wyższego organy krajowe poczyniły znaczne postępy, jeśli chodzi o rozumienie koncepcji automatycznego wzajemnego uznawania. Jednak brak spójnych podejść krajowych i brak przejrzystości są nadal istotnymi czynnikami zniechęcającymi studentów do uczestnictwa w działaniach w zakresie mobilności.
12. Promowanie mobilności edukacyjnej prowadzonej z państwami trzecimi może zwiększyć atrakcyjność europejskich systemów kształcenia i szkolenia w oczach reszty świata i przyciągnąć talenty do europejskich instytucji kształcenia i szkolenia. Współpraca międzynarodowa w obszarze kształcenia i szkolenia, w tym mobilność edukacyjna, ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia priorytetów geopolitycznych UE, w szczególności określonych w strategii Global Gateway, oraz dla realizacji celów zrównoważonego rozwoju na 2030 r.
13. Szczególnie istotne jest promowanie dostępu osób o mniejszych szansach do mobilności edukacyjnej, a cel dotyczący włączania tych osób jest jednym z głównych elementów zaplanowanych na lata 2021–2027 programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności. Należy położyć większy nacisk na ten cel w ramach tych programów i uwzględnić go, w miarę możliwości, w innych programach mobilności edukacyjnej realizowanych w całej UE.

¹⁴ Dz.U. C 185 z 26.5.2023, s. 44.

¹⁵ COM(2023) 91 final.

¹⁶ Definicje „automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji” oraz „automatycznego wzajemnego uznawania efektów uczenia się osiągniętych w okresie nauki za granicą”, zarówno na poziomie szkolnictwa wyższego, jak i w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie średnim II stopnia, przedstawiono w załączniku do zalecenia Rady z dnia 26 listopada 2018 w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1) i definicje te mają pełne zastosowanie do niniejszego zalecenia.

14. W ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” celem jest osiągnięcie mobilności na poziomie 50 % wśród uczestniczących instytucji; jednocześnie testowane są europejskie kryteria przyznawania znaku jakości „Wspólny Europejski Dyplom”, co może także przyczynić się do uwzględniania mobilności na stałe w programach nauczania. Zwiększony budżet programu Erasmus+ na lata 2021–2027 stanowi wsparcie dla realizacji celu UE, jakim jest zachęcenie większej liczby studentów do uczestnictwa w mobilności edukacyjnej co najmniej raz w trakcie studiów, zapewniając różnorodne formy mobilności, w tym mieszane programy intensywne i mobilność mieszaną krótkoterminową. Dlatego ważne jest, aby zwiększyć cel w zakresie mobilności edukacyjnej ustalony pierwotnie w 2009 r. w kontekście procesu bolońskiego na poziomie 20 %. Narzędzia, które opracowano od tego czasu, wraz ze środkami zaproponowanymi w niniejszym zaleceniu, tworzą niezbędne warunki ramowe, aby odsetek absolwentów szkół wyższych, którzy uczestniczyli w mobilności edukacyjnej wynosił co najmniej 23 %.
15. Modele uczenia się ewoluowały w ciągu ostatnich dziesięciu lat, między innymi na skutek pandemii COVID-19, co spowodowało rozwój uczenia się wirtualnego i mieszanego. Rozszerzenie możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej na osoby uczące się, edukatorów i kadre we wszystkich sektorach kształcenia i szkolenia, a także w sektorze młodzieży i sportu, w warunkach formalnych, pozaformalnych i nieformalnych, przyczyniło się również do rozwoju elastycznych form mobilności edukacyjnej.
16. Należy nadal wspierać zrównoważoną mobilność naukowców, w szczególności naukowców na wczesnym etapie kariery, tak by mogli rozwijać się w wymiarze osobistym i zawodowym z korzyścią dla konkurencyjności systemu badań naukowych i innowacji w Europie.

17. Celem niniejszego zalecenia jest przyczynienie się do utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. Wizja jakości w kształceniu i szkoleniu obejmuje promowanie podwójnej swobody: swobody osób uczących się, edukatorów i kadry, w szczególności osób o mniejszych szansach, w zakresie mobilności, a w przypadku instytucji – swobody w zakresie stowarzyszania się w Europie i poza nią. Włączające i sprawiedliwe systemy kształcenia i szkolenia powinny stanowić wsparcie dla spójnych społeczeństw, zapewniać podstawy aktywności obywatelskiej oraz zwiększać szanse na zatrudnienie. Niniejsze zalecenie zachęca państwa członkowskie do utworzenia warunków sprzyjających mobilności edukacyjnej oraz do usunięcia przeszkód i zapewnienia zachęt dostosowanych do konkretnych potrzeb osób uczących się, edukatorów i kadry w różnych sektorach.
18. Celem niniejszego zalecenia jest również ułatwienie ściślejszej współpracy z kluczowymi państwami trzecimi, jak przewidziano w inicjatywie dotyczącej partnerstw w zakresie talentów, poprzez promowanie UE jako atrakcyjnego miejsca do uczenia się, szkolenia się i studiowania dla utalentowanych osób z państw trzecich.

19. Niniejsze zalecenie powołuje się na istniejące synergie i komplementarności między programami UE dotyczącymi mobilności edukacyjnej, takimi jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności, a innymi instrumentami finansowania na szczeblu unijnym, międzynarodowym, krajowym i regionalnym, takimi jak fundusze polityki spójności, w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz Europejski Fundusz Społeczny Plus i przewidziana w jego ramach inicjatywa „Mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cele” (ALMA).
20. Niniejsze zalecenie ma również na celu nadanie impulsu wzmacniającego mobilność edukacyjną nauczycieli i uczniów zawodu za pomocą specjalnych ram polityki określonych w załącznikach. Szkoły borykają się z problemem niedoboru nauczycieli, dlatego mobilność edukacyjna powinna zwiększyć atrakcyjność tego zawodu. Nauczyciele, którzy korzystali z mobilności, mogą stać się wzorem do naśladowania dla osób uczących się i mogą pomóc w promowaniu współpracy transnarodowej i międzynarodowej. W konkluzjach Rady w sprawie zwiększenia mobilności nauczycieli i trenerów, zwłaszcza mobilności europejskiej, w toku ich kształcenia i doskonalenia zawodowego podkreślono pozytywny wpływ zagranicznej mobilności edukacyjnej na rozwój zawodowy nauczycieli oraz na systemy kształcenia i szkolenia, a także wskazano przeszkody utrudniające mobilność. Uczniowie zawodu również napotykają szereg konkretnych barier związanych ze szczególnymi cechami uczenia się w miejscu pracy. Mobilność tych osób uczących się powinna pomóc wypełnić luki w umiejętnościach, wesprzeć transformację ekologiczną i cyfrową oraz zwiększyć szanse na zatrudnienie, w szczególności osób młodych,

UZNAJE, ŻE:

21. Do celów niniejszego zalecenia jako punkt wyjścia stosuje się pojęcie „mobilności edukacyjnej” zdefiniowane w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiającym „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylającym rozporządzenie (UE) nr 1288/2013¹⁷; jest to mianowicie fizyczne przeniesienie się do państwa innego niż państwo zamieszkania w celu podjęcia nauki, szkolenia lub uczenia się pozaformalnego lub nieformalnego. „Mobilność edukacyjna” w rozumieniu niniejszego zalecenia obejmuje wszystkie rodzaje długoterminowej i krótkoterminowej mobilności edukacyjnej, w tym mobilność indywidualną i grupową, mobilność mieszaną (w tym jej elementy wirtualne), mobilność w celu uzyskania punktów zaliczeniowych i mobilność w celu uzyskania dyplomu. Obejmuje ona osoby uczące się, edukatorów i kadrę we wszystkich sektorach uczenia się przez całe życie, w tym sektora wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, edukacji szkolnej, szkolnictwa wyższego, kształcenia i szkolenia zawodowego, uczenia się dorosłych, a także młodych ludzi¹⁸, osoby pracujące z młodzieżą i personel sportowy¹⁹, w ramach programu Erasmus+ i poza nim. Niniejsze zalecenie dotyczy zarówno wewnątrzunijnej mobilności edukacyjnej, jak i międzynarodowej mobilności edukacyjnej poza Unię.

¹⁷ Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1.

¹⁸ Wykorzystując jako punkt wyjścia różnorodne możliwości mobilności młodzieży oferowane w ramach Erasmus+ Młodzież i Europejskiego Korpusu Solidarności, mobilność edukacyjna sektora młodzieżowego odnosi się do mobilności edukacyjnej młodych ludzi, osób pracujących z młodzieżą i wolontariuszy realizowanej w warunkach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Do celów niniejszego zalecenia mobilność edukacyjna w sektorze młodzieżowym obejmuje również inne krajowe programy mobilności.

¹⁹ W ramach Akcji kluczowej 1 – działania Erasmus+ w dziedzinie sportu mobilność edukacyjna w sektorze sportu jest zdefiniowana jako mobilność personelu organizacji sportowych, przede wszystkim w sporcie powszechnym, który to personel ma możliwość podniesienia swoich kompetencji i kwalifikacji oraz zdobycia nowych umiejętności dzięki wyjazdowi za granicę na pewien okres i tym samym przyczynić się do budowania zdolności i do rozwoju organizacji sportowych. Akcja ta wspiera rozwój zawodowy trenerów i innego personelu (zarówno działającego za wynagrodzeniem, jak i na zasadzie wolontariatu) w sporcie powszechnym. Do celów niniejszego zalecenia mobilność edukacyjna w sektorze sportu obejmuje również inne krajowe programy mobilności.

22. Wzmocniona od momentu zainicjowania europejskiego obszaru edukacji mobilność osób uczących się, edukatorów i kadry ma pozytywny wpływ na kształcenie i szkolenie. Mobilność w szkolnictwie wyższym w celu uzyskania dyplomu, a także mobilność w kształceniu i szkoleniu zawodowym mogą jednak stanowić wyzwanie dla niektórych systemów kształcenia i szkolenia, w których występuje znaczny napływ osób uczących się lub uczniów zawodu, lub dla krajów zagrożonych drenażem mózgów, sprawiającym, że wiele utalentowanych osób decyduje się na studiowanie lub przygotowanie zawodowe za granicą, a następnie tam pozostaje.
23. Jeżeli chodzi o cel w zakresie mobilności edukacyjnej²⁰ w szkolnictwie wyższym, objęte nim działania w zakresie mobilności to m.in.: mobilność wyjazdowa w celu uzyskania dyplomu, mobilność wyjazdowa w celu uzyskania punktów zaliczeniowych trwająca co najmniej 3 miesiące lub pozwalająca uzyskać co najmniej 15 punktów zaliczeniowych w europejskim systemie transferu i akumulacji punktów (ECTS) (w tym zarówno mobilność w celu odbycia stażu, jak i realizowania studiów) oraz krótsze okresy mobilności wyjazdowej trwające mniej niż trzy miesiące i pozwalające uzyskać co najmniej 3 punkty zaliczeniowe ECTS. Te działania w zakresie mobilności mogą przyjąć formę w pełni fizyczną lub mieszaną – łączącą komponent wirtualny i fizyczny. Cel jest obliczany na poziomie absolwentów i uwzględnia absolwentów, którzy skorzystali z mobilności edukacyjnej co najmniej raz w trakcie studiów. W świetle powyższych elementów w niniejszym zaleceniu wzywa się Komisję, by do 2026 r. przedstawiła wniosek dotyczący zaktualizowanej metodyki pomiaru odsetka absolwentów, którzy skorzystali z zagranicznej mobilności edukacyjnej w szkolnictwie wyższym.

²⁰ Wskaźnik ten będzie oparty na danych dotyczących mobilności pochodzących ze zbioru danych administracyjnych UNESCO-OECD-Eurostat (UOE).

24. Aby odpowiedzieć na wezwania²¹ do wyznaczenia ambitniejszego celu dotyczącego uczestnictwa w zagranicznej mobilności edukacyjnej osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, który obecnie wyznaczono na poziomie 8 %, w niniejszym zaleceniu proponuje się, by ten wyznaczony na 2030 r. cel dotyczący osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym uczniów zawodu, zwiększyć do co najmniej 12 %. Cel dla kształcenia i szkolenia zawodowego²² opiera się na wskaźniku zdefiniowanym w zaleceniu Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. Jest on mierzony jako odsetek mobilnych osób uczących się w danym roku kalendarzowym w stosunku do wszystkich absolwentów kształcenia i szkolenia zawodowego w tym samym roku. Obejmuje on osoby korzystające z elastycznych możliwości w zakresie mobilności, takich jak możliwości istniejące w ramach programu Erasmus+ (np. mobilność krótkoterminowa, mobilność grupowa, mobilność mieszana, mobilność związana z udziałem w konkursach umiejętności) lub innych programów mobilności.

²¹ W tym wynikające z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie zalecenia Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (2020/2767(RSP)).

²² Podstawą tego wskaźnika będą dane dotyczące mobilności pochodzące z danych programu Erasmus+ oraz dane dotyczące absolwentów VET pochodzące ze zbioru danych UOE. W miarę dostępności danych i tylko wtedy, gdy dostarczone dane są porównywalne z danymi z programu Erasmus+, dane z programów mobilności ustanowionych przez organy krajowe, w tym dane dotyczące czasu trwania mobilności, można również wykorzystać do uzupełnienia danych z programu Erasmus+. W przypadku uwzględnienia danych pochodzących od organów krajowych, należy to wskazać w przejrzysty sposób.

25. Rada potwierdza swoje zdecydowane zaangażowanie na rzecz włączającej mobilności edukacyjnej i stwierdza, że ambicją polityczną jest wyznaczenie celu w tym zakresie. Aby było to możliwe, potrzebna jest metodyka pomiaru odsetka osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej. Rada ponawia zatem swój apel do Komisji, by przeprowadziła prace nad propozycjami ewentualnych wskaźników lub unijnych celów w obszarach włączenia i sprawiedliwości²³, opierając się na eksperckiej opinii stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków i z wykorzystaniem takiej opinii. Jako wyraz zaangażowania Rady zaleca się, by państwa członkowskie dążyły do tego, by wspólnie osiągnąć do 2027 r. odsetek osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej wynoszący co najmniej 20 %. W celu sporządzenia szacunkowych obliczeń można wykorzystać dane obecnie dostępne w ramach programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności. Dane te w żadnym wypadku nie obejmują wszystkich rodzajów zagranicznej mobilności edukacyjnej, ale mogą być wykorzystywane jako najbardziej przybliżony dostępny obecnie wskaźnik zastępczy. Ponadto w niniejszym zaleceniu zachęca się Komisję, by do 2026 r. przedstawiła wniosek dotyczący metodyki gromadzenia danych w celu pomiaru odsetka osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej w sektorach kształcenia, szkolenia oraz młodzieży i sportu, z należyтым uwzględnieniem ewentualnych wrażliwych kwestii dotyczących takich danych i bez nakładania dodatkowych obciążeń administracyjnych na państwa członkowskie. Na podstawie tego wniosku Rada może uzgodnić unijny cel, który miałby zostać osiągnięty do 2030 r.
26. Niniejsze zalecenie nie przesądza o przyszłych negocjacjach w sprawie unijnych instrumentów finansowania w ramach kolejnych wieloletnich ram finansowych.

²³ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

27. W związku z art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 3 maja 2022 r. pt. „Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej oddalonych UE”²⁴, w niniejszym zaleceniu należy uwzględnić szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w tym artykule, z myślą o promowaniu mobilności edukacyjnej do i z tych regionów.
28. Do celów niniejszego zalecenia i zgodnie z wytycznymi dla programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności dotyczących wdrażania strategii na rzecz włączenia społecznego i różnorodności²⁵ bariery dla mobilności edukacyjnej obejmują niepełnosprawność, problemy zdrowotne, bariery związane z systemami kształcenia i szkolenia, różnice kulturowe, bariery społeczne (w tym psychospołeczne i rodzinne), bariery ekonomiczne, bariery związane z dyskryminacją i bariery geograficzne.

²⁴ COM(2022) 198 final.

²⁵ Wytyczne dotyczące wdrażania strategii na rzecz włączenia społecznego i różnorodności w ramach programów Erasmus+ i „Europejski Korpus Solidarności”.

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE I ZALECA, BY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE

Zgodnie z charakterystyką krajowych systemów edukacji szkolnej, kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i kształcenia dorosłych oraz sektorów młodzieży i sportu, a także z należyтым uwzględnieniem wolności akademickiej instytucji szkolnictwa wyższego i autonomii instytucji kształcenia i szkolenia:

1. Promowały niezakłócony przepływ wszystkich osób uczących się, edukatorów i kadry w ramach europejskiego obszaru edukacji w celu wspierania rozwoju ich kompetencji kluczowych, w szczególności nabywania wiedzy, umiejętności i postaw mających zasadnicze znaczenie w transformacji ekologicznej i cyfrowej, budowania zaufania i zrozumienia między systemami kształcenia i szkolenia oraz sektorami młodzieży i sportu oraz krzewienia aktywności obywatelskiej.
2. Dążyły do zapewnienia, aby programy mobilności edukacyjnej były włączające i środowiskowo zrównoważone, wykorzystywały technologie cyfrowe i promowały wspólne wartości UE²⁶.

²⁶ Wyrażone w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.

3. Zintensyfikowały wysiłki na rzecz zapewnienia wszystkim rzeczywistych możliwości w zakresie mobilności oraz dążyły do tego, by do 2030 r. osiągnąć unijne cele, jak następuje:

- a) w przypadku szkolnictwa wyższego – odsetek absolwentów, którzy skorzystali z zagranicznej mobilności edukacyjnej, powinien wynosić co najmniej 23 %;
- b) w przypadku kształcenia i szkolenia zawodowego – odsetek osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej powinien wynosić co najmniej 12 %.

Wyżej wymienione cele stanowią poziom odniesienia dla ogólnych wyników UE i mają być obliczane na poziomie UE. Zachęca się państwa członkowskie, by przyczyniały się indywidualnie do osiągnięcia tych celów, z uwzględnieniem odmiennych sytuacji wyjściowych i z poszanowaniem różnic krajowych.

Wyżej wymienione unijne cele mogłyby zostać poddane przeglądowi przez Radę, stosownie do potrzeb, w świetle:

- wniosku Komisji dotyczącego zaktualizowanej metodyki gromadzenia danych w odniesieniu do szkolnictwa wyższego;
- zbliżającego się przeglądu strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

4. Podjęły zobowiązanie na rzecz stosowania włączającego podejścia do mobilności edukacyjnej we wszystkich sektorach kształcenia i szkolenia oraz młodzieży i sportu, czyniąc możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej bardziej dostępnymi dla osób o mniejszych szansach²⁷ poprzez:

- a) dążenie do tego, by wspólnie osiągnąć do 2027 r. odsetek osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej²⁸ wynoszący co najmniej 20 %;
- b) rozważenie uzgodnienia unijnego celu, który miałby zostać osiągnięty do 2030 r., w oparciu o wniosek przedstawiony przez Komisję do 2026 r. w sprawie metodyki gromadzenia danych w celu pomiaru odsetka osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej w sektorach kształcenia i szkolenia oraz młodzieży i sportu.

²⁷ Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/817 „osoby o mniejszych szansach” to osoby, które z przyczyn ekonomicznych, społecznych, kulturowych, geograficznych lub zdrowotnych, ze względu na pochodzenie ze środowiska migracyjnego lub z powodów takich jak niepełnosprawność i trudności w nauce lub z innych powodów, w tym z powodów mogących prowadzić do dyskryminacji wymienionych w art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, napotykają trudności w skutecznym dostępie do możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej.

²⁸ Wobec obecnego braku ogólnounijnego wskaźnika włączającej mobilności edukacyjnej odsetek osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej można oszacować na podstawie danych dotyczących mobilności pochodzących z programów Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności. Dane te w żadnym wypadku nie obejmują wszystkich rodzajów zagranicznej mobilności edukacyjnej, ale mogą być wykorzystywane jako najbardziej przybliżony dostępny obecnie wskaźnik zastępczy.

5. Zapewniły współpracę z interesariuszami w obszarze mobilności edukacyjnej w celu wdrożenia niniejszego zalecenia.
6. Zapewniły systemowe możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej poprzez:
 - a) rozważenie uczynienia zagranicznej mobilności edukacyjnej integralną częścią edukacji szkolnej, kształcenia i szkolenia zawodowego oraz przygotowania zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz systemów kształcenia i szkolenia dorosłych poprzez dążenie do przewidzenia możliwości odbywania okresów mobilności edukacyjnej za granicą w drodze zapewnienia elastycznego okna mobilności, kursów fakultatywnych i innych możliwości;
 - b) wspieranie instytucji edukacyjnych i organizatorów szkoleń w opracowywaniu i wdrażaniu coraz większej liczby wspólnych działań transgranicznych, w tym wspólnych programów prowadzących do uzyskania wspólnych dyplomów, poprzez jak najlepsze wykorzystanie inicjatyw europejskich, w szczególności sojuszy w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, centrów doskonałości zawodowej, krajowych zespołów ds. kształcenia i szkolenia zawodowego, sojuszy na rzecz innowacji i akademii nauczycielskich Erasmus+; i poprzez wykorzystanie doświadczeń sojuszy w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, których celem jest odsetek mobilności wśród studentów wynoszący 50 % z uwzględnieniem opcji mobilności fizycznej, wirtualnej i mieszanej;

- c) promowanie i uwzględnienie na stałe przyjazdowej i wyjazdowej mobilności edukacyjnej w uczeniu się pozaformalnym i nieformalnym, pracy z młodzieżą i wolontariacie jako wartościowych i realnych opcji w zakresie mobilności dla wszystkich osób uczących się, edukatorów i kadry, w tym w drodze podnoszenia świadomości, działań informacyjnych oraz innych sposobów wspierania organizatorów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, władz lokalnych i regionalnych, organizacji zajmujących się pracą z młodzieżą i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
- d) wspieranie stosowania kryteriów jakości względem przygotowywania, wdrażania i ewaluacji działań w zakresie mobilności edukacyjnej, w tym przez opieranie się na normach jakości opracowanych w ramach programu Erasmus+, programu Europejski Korpus Solidarności i innych programów mobilności edukacyjnej oraz przez skoncentrowanie się na dostępności i włączającym charakterze takich działań;
- e) sprzyjanie współpracy między organami, które zarządzają instrumentami finansowania i wdrażają je na szczeblu unijnym, międzynarodowym, krajowym i regionalnym, w celu zapewnienia skoordynowanych działań wspierających i promujących mobilność edukacyjną, przy jednoczesnym unikaniu nakładania się finansowania i maksymalizowaniu wpływu zasobów.

7. Usprawniły uczenie się języków poprzez:

- a) promowanie uczenia się języków na wszystkich etapach kształcenia i szkolenia oraz w miarę możliwości w sektorach młodzieży i sportu, w celu zwiększenia opcji i możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej;
- b) ułatwianie dostępu do kształcenia językowego i uczenia się języków, w tym dla dorosłych osób uczących się, w celu doskonalenia kompetencji w zakresie wielojęzyczności oraz umożliwienia obywatelom korzystania w pełni z mobilności edukacyjnej i zwiększenia swoich szans na zatrudnienie.

8. Wspierały zaangażowanie w działania w zakresie mobilności edukacyjnej poprzez:

- a) budowanie mającej zastosowanie całe życie kultury mobilności edukacyjnej na wszystkich etapach uczenia się – w ramach kształcenia i szkolenia oraz w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, pracy z młodzieżą, wolontariatu i sportu. Działania, które należy podjąć w tym zakresie, mogą obejmować:
 - (i) opracowanie różnych form mobilności i różnych działań w zakresie mobilności;
 - (ii) wspieranie zarówno organizacji wysyłających, jak i przyjmujących mających strategię na rzecz umiędzynarodowienia;
 - (iii) zwiększanie atrakcyjności instytucji kształcenia i szkolenia, a także pozaformalnego i nieformalnego uczenia się w sektorach młodzieży i sportu, pod względem przyjmowania i wysyłania mobilnych osób uczących się;
 - (iv) zachęcanie sieci absolwentów do rozwijania i promowania doświadczeń edukacyjnych.

- b) sprzyjanie współpracy między organami regionalnymi i lokalnymi, organizatorami kształcenia i szkolenia, sektorami młodzieży i sportu, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, organizacjami pozarządowymi i podmiotami prywatnymi w celu promowania i wspierania wyjazdowej mobilności edukacyjnej, w tym wśród osób o mniejszych szansach, oraz tworzenia przyjaznego środowiska dla uczestników mobilności edukacyjnej przyjeżdżających z zagranicy;
- c) zachęcanie władz i organizacji zarządzających programami mobilności, zarówno wysyłających jak i przyjmujących, do zmniejszania obciążeń administracyjnych dla organizacji i uczestników oraz do udzielania jasnych wskazówek w całym procesie składania wniosków;
- d) wspieranie elastycznych form mobilności edukacyjnej, które mogą zróżnicować pulę uczestników i przyczynić się do wydłużenia okresów mobilności, w tym wspieranie działań w zakresie mobilności grupowej, mobilności krótkoterminowej, mieszanych programów intensywnych oraz wszelkich innych doświadczeń edukacyjnych, które mogą prowadzić do uzyskania mikropoświadczeń, zgodnie z europejskim podejściem do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności;
- e) docenianie pracy edukatorów, personelu i osób pracujących z młodzieżą, przygotowujących i wdrażających projekty i działania w ramach mobilności edukacyjnej, tak że stają się one integralnym elementem ich zawodu, oraz dostrzeżenie wartości dodanej, jaką niesie mobilność personelu.

9. Dostarczały informacji na temat możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej poprzez:

- a) ustanowienie, w stosownych przypadkach, promotorów mobilności edukacyjnej – koordynatorów, punktów kontaktowych, ambasadorów lub specjalnych centrów informacji o mobilności edukacyjnej – na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym, którzy mogliby dzielić się swoją wiedzą specjalistyczną z organizatorami kształcenia i szkolenia, sektorami młodzieży i sportu, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i podmiotami prywatnymi, wspierać zaangażowanie w działania w zakresie mobilności edukacyjnej oraz tworzyć sieci kontaktów na poziomie krajowym i wewnątrzunijnym;
- b) zapewnianie ukierunkowanych na osoby uczące się informacji na temat możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej w całym cyklu uczenia się przez całe życie, w tym w kontekście szkolnym, młodzieżowym i zawodowym, dla organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz kształcenia dorosłych, organizatorów pracy z młodzieżą i wolontariatu, instytucji szkolnictwa wyższego i pracodawców, w drodze współpracy z promotorami mobilności edukacyjnej i poprzez uwzględnianie informacji na temat możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej w poradnictwie dotyczącym studiów i poradnictwie zawodowym;
- c) promowanie korzyści płynących z okresu mobilności za granicą oraz zapewnianie porad, wskazówek i mentoringu, w szczególności osobom uczącym się o mniejszych szansach, w tym przy jak najlepszym wykorzystaniu aplikacji mobilnej Erasmus+;

- d) zachęcanie organizacji przyjmujących do dbania o sprawne przyjmowanie przybywających osób uczących się, m.in. poprzez zapewnienie dostępności informacji i odpowiednich materiałów;
- e) dostarczanie informacji na temat możliwości w zakresie mobilności poprzez optymalizację wykorzystania i funkcjonowania sieci Euroguidance i Eurodesk;
- f) dostarczanie informacji o warunkach życia i pracy w krajach przyjmujących z wykorzystaniem informacji na ten temat – w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich i państw EFTA – przedstawionych na portalu EURES oraz w odpowiedniej sekcji na stronie internetowej zatytułowanej „Kącik edukacyjny UE”, w tym poprzez zamieszczanie linków do tych informacji na krajowych portalach dotyczących mobilności edukacyjnej;

10. Wspierały przejrzystość i uznawanie efektów uczenia się poprzez:

- a) podjęcie niezbędnych kroków w celu osiągnięcia automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach szkolnictwa wyższego i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą na poziomie szkolnictwa wyższego oraz poczynienie znacznych postępów w kierunku automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie średnim II stopnia zapewniającego dostęp do wykształcenia wyższego i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie średnim II stopnia, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego, a także w ramach uczenia się wirtualnego i mieszanego, poprzez oferowanie doradztwa i szkoleń organizatorom kształcenia i szkolenia oraz zapewnienie spójności w podejmowaniu decyzji w sprawie uznawania;
- b) pełne wykorzystanie dostępnych programów i narzędzi, które mogą wspierać uznawanie efektów uczenia się, w tym przez ułatwianie spójnych krajowych podejść do automatycznego wzajemnego uznawania oraz zapewnienie wdrożenia przez niezależne agencje ds. zapewniania jakości zarejestrowane w EQAR systemu zewnętrznego zapewniania jakości;
- c) zachęcanie instytucji kształcenia i szkolenia do prowadzenia rejestru decyzji w sprawie uznawania efektów uczenia się, z uwzględnieniem przepisów o ochronie danych, w celu zapewnienia, by proces decyzyjny był spójny i przejrzysty na przestrzeni czasu i we wszystkich strukturach organizacyjnych, z myślą o zagwarantowaniu zrozumienia koncepcji i definicji automatycznego wzajemnego uznawania;
- d) podjęcie kroków ku uznawaniu kompetencji nabytych w ramach mobilności edukacyjnej realizowanej w warunkach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, pracy z młodzieżą i wolontariatu przez promowanie współpracy w zakresie rozwiązań walidacyjnych między odpowiednimi organami w sektorach kształcenia i szkolenia, organizatorami uczenia się pozaformalnego i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, tak aby efekty uczenia się pozaformalnego i nieformalnego można było łatwiej wykorzystywać w kształceniu i szkoleniu formalnym i na rynku pracy;

- e) wspieranie organizatorów kształcenia i szkolenia oraz organizatorów działań w zakresie mobilności edukacyjnej młodzieży, pracy z młodzieżą i wolontariatu w systematycznym korzystaniu z unijnych ram i instrumentów, w tym Europass, wielojęzycznej klasyfikacji europejskich umiejętności, kompetencji i zawodów, europejskich poświadczeń cyfrowych w dziedzinie uczenia się, europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie, Europass-Mobilność i Youthpass lub ram krajowych, aby pomóc w identyfikowaniu, dokumentowaniu, ocenie oraz, w stosownych przypadkach, poświadczaniu umiejętności rozwijanych w ramach mobilności edukacyjnej;
- f) rozważenie podjęcia kroków ku ratyfikacji Światowej konwencji UNESCO o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia, aby usprawnić sprawiedliwe i przejrzyste uznawanie kwalifikacji zdobytych w państwach trzecich, a także studiów częściowych oraz dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności; publiczne udostępnianie informacji na temat procesów uznawania kwalifikacji uzyskanych w państwach trzecich;
- g) wykorzystanie współpracy politycznej, w szczególności globalnego dialogu merytorycznego w ramach procesu bolońskiego oraz współpracy organów ds. uznawania kwalifikacji i agencji ds. zapewniania jakości, w celu rozwijania zdolności instytucji szkolnictwa wyższego w państwach trzecich i dostosowania procesów zapewniania jakości, aby zmaksymalizować efekty uczenia się studentów z państw trzecich uzyskane w ramach ich mobilności i zapewnić pełne uznanie okresów mobilności w procesie uzyskiwania dyplomów w ich kraju ojczystym.

11. Wspierały wchodzenie na rynek pracy i mobilność zawodową poprzez:
- a) ułatwienie przejścia od mobilności edukacyjnej do mobilności zawodowej poprzez udzielanie pomocy mobilnym osobom uczącym się, edukatorom i kadrze, a także osobom pracującym z młodzieżą w dostępie do wsparcia oferowanego przez publiczne służby zatrudnienia i EURES osobom poszukującym pracy;
 - b) pomaganie osobom uczącym się – za pośrednictwem programu Erasmus+ – w tym niedawnym absolwentom, w podejmowaniu staży za granicą w celu rozwijania umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, innowacyjności, kreatywności i międzykulturowości;
 - c) zachęcanie odpowiednich organizacji – m.in. poprzez budowanie świadomości i dostępne informacje – do przyjmowania stażystów z zagranicy.
12. Zwiększały włączający charakter i dostępność mobilności edukacyjnej poprzez:
- a) opracowanie specjalnych środków wspierających mobilność osób o mniejszych szansach w systemach kształcenia i szkolenia, a także w sektorach młodzieży i sportu;
 - b) usuwanie barier napotykaných przez osoby o mniejszych szansach i uwzględnianie potrzeb tych osób od wczesnych etapów projektowania działań w zakresie uczenia się;

- c) udzielanie wsparcia w celu udostępnienia mobilności edukacyjnej osobom o mniejszych szansach, a także udzielanie wsparcia organizacjom przyjmującym takie osoby, na przykład poprzez oferowanie odpowiedniego finansowania na poziomie krajowym lub regionalnym oraz sprzyjanie synergii między różnymi unijnymi, międzynarodowymi, krajowymi i regionalnymi instrumentami finansowania;
- d) dostarczanie w odpowiednim czasie przystępnych i aktualnych informacji na temat dostępnego finansowania mobilności edukacyjnej, harmonogramu płatności i na temat innych rodzajów wsparcia, z których mogą korzystać osoby uczące się;
- e) pomaganie mobilnym osobom uczącym się poprzez działania – we współpracy z odpowiednimi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi – na rzecz rozwiązania problemu niedoboru mieszkań studenckich;
- f) zapewnienie, zgodnie z przepisami unijnymi i krajowymi, odpowiedniej ochrony uczestników mobilności edukacyjnej, w tym uczniów zawodu, stażystów, młodych naukowców, osób pracujących z młodzieżą i wolontariuszy, w szczególności małoletnich, w zakresie ubezpieczenia, norm pracy, wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, opodatkowania, zabezpieczenia społecznego (w tym dostępu do opieki zdrowotnej) oraz, w stosownych przypadkach, możliwości gromadzenia uprawnień emerytalno-rentowych;

13. Sprawily, by mobilnosc edukacyjna byla bardziej zrownowazona srodowiskowo poprzez:
- a) wykorzystywanie, w stosownych przypadkach, bardziej zrownowazonych srodkow transportu podczas podróży do miejsc docelowych mobilności edukacyjnej i z tych miejsc oraz podczas okresow mobilności, a takze zapewnianie wskazówek dotyczacych zrownowazonych podróży;
 - b) pomaganie organizatorom ksztalcenia i szkolenia, sektorom mlodzieży i sportu oraz organizacjom spolecznstwa obywatelskiego organizujacym dzialania w zakresie mobilności edukacyjnej we włączaniu praktyk zrownowazonego rozwoju w ich codzienne dzialania – w postaci szkoleń, wytycznych i wymiany dobrych praktyk;
 - c) wspieranie organizatorów ksztalcenia i szkolenia oraz sektorów mlodzieży i sportu na szczeblu organizacyjnym w wysiłkach na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych spowodowanych podróżami w kontekście mobilności edukacyjnej.
14. Wykorzystywały technologie cyfrowe do ulatwienia mobilności edukacyjnej poprzez:
- a) zachęcanie do opracowywania i wykorzystywania interoperacyjnych systemów informatycznych opartych na wspólnych normach europejskich. Systemy te powinny umożliwiać osobom uczącym się, edukatorom i kadrze zarządzanie informacjami na temat doświadczeń związanych z mobilnością edukacyjną i ich rejestrowanie, przy zachowaniu pełnej zgodności z majacymi zastosowanie przepisami o ochronie danych, a takze powinny umożliwiać organizacjom dostarczanie informacji na temat możliwości w zakresie mobilności, zarządzanie mobilnością, wspieranie automatycznego wzajemnego uznawania oraz zmniejszanie obciążeń administracyjnych poprzez wykorzystanie funkcjonalności inicjatywy dotyczacej europejskiej karty studenta i narzedzi oferowanych przez platformę Europass, takich jak ucyfrowienie poświadczeń dotyczacych uczenia się za pomocą infrastruktury europejskich poświadczeń cyfrowych w dziedzinie uczenia się;

- b) zapewnianie wkładu w inicjatywy wspierające mobilność naukowców i dostarczające istotne informacje i wsparcie, w tym EURAXESS²⁹ i przyszłą Platformę Talentów w ramach europejskiej przestrzeni badawczej (EPB)³⁰;
- c) zapewnienie wsparcia organizatorom kształcenia i szkolenia, sektorom młodzieży i sportu oraz organizacjom społeczeństwa obywatelskiego poprzez umożliwianie im w razie potrzeby tworzenia i wykorzystywania nowych narzędzi cyfrowych lub korzystania z istniejących narzędzi cyfrowych jako uzupełnienia mobilności fizycznej;
- d) wspieranie rozwoju wysokiej jakości mieszanych form mobilności poprzez dostosowanie istniejących ram krajowych, tak by w większym stopniu ułatwiały one realizowanie uzupełniających innowacyjnych form mobilności z wykorzystaniem technologii cyfrowych;
- e) zbadanie, w jaki sposób sztuczna inteligencja może pomóc w przezwyciężeniu barier utrudniających mobilność edukacyjną.

15. Promowały wartości UE za pośrednictwem mobilności edukacyjnej poprzez:

- a) zachęcanie wszystkich osób uczących się, edukatorów i kadry do udziału w życiu społeczności przyjmujących, w tym w działaniach wolontariackich, w okresie mobilności edukacyjnej za granicą;
- b) wzbogacanie doświadczeń związanych z mobilnością edukacyjną o szkolenia w zakresie świadomości międzykulturowej, zaangażowania obywatelskiego, umiejętności cyfrowych i umiejętności korzystania z mediów, wiedzy o UE i jej wartościach oraz w zakresie praw podstawowych;
- c) dostarczanie przyjeżdżającym osobom uczącym się, edukatorom i kadrze istotnych informacji na temat uwarunkowań lokalnych oraz tworzenie przyjaznej kultury poprzez zapewnienie wsparcia mentorskiego i administracyjnego;

²⁹ „EURAXESS – Mobilność naukowców” jest punktem kompleksowej obsługi naukowców i innowatorów dążących do rozwoju zawodowego i osobistego poprzez przeniesienie się do innego państwa.

³⁰ Działanie w ramach EPB dotyczące talentów, wspierane z programu „Horyzont Europa”, ma na celu zwiększenie interoperacyjności karier i szans na zatrudnienie w różnych sektorach osób utalentowanych w dziedzinie badań naukowych i innowacji.

- d) zapewnienie mobilnym studentom, edukatorom i kadrze najwyższego stopnia wolności akademickiej; zachęcanie instytucji kształcenia i szkolenia do rozwijania – w tym m.in. w drodze zapewniania jakości – kultury jakości, w której gwarantuje się pełne przestrzeganie zasad rzetelności akademickiej w okresach mobilności.

16. Promowały UE jako miejsce uczenia się poprzez:

- a) ścisłą współpracę w celu zwiększenia atrakcyjności UE, z wykorzystaniem różnych istniejących inicjatyw krajowych i regionalnych, takich jak projekt w szkolnictwie wyższym „Studia w Europie”;
- b) ułatwianie mobilności edukacyjnej prowadzonej z państwami z innych części świata, w szczególności z państwami z perspektywą rozszerzenia, za sprawą ściślejszej współpracy między odpowiednimi organami oraz instytucjami kształcenia i szkolenia w tych państwach a organami i instytucjami w UE. Partnerstwa w zakresie talentów mogą stanowić ramy na potrzeby tworzenia silniejszych partnerstw na rzecz współpracy z kluczowymi państwami trzecimi na podstawie wspólnie uzgodnionych celów; taka współpraca może pomóc w zapewnieniu, aby mobilność edukacyjna pośrednio pomagała wypełnić luki w umiejętnościach w państwach trzecich i Unii Europejskiej, na przykład poprzez ukierunkowanie na luki w umiejętnościach istniejące w sektorach, które odczuwają skutki transformacji ekologicznej i cyfrowej, oraz zwiększanie szans na zatrudnienie osób uczących się;
- c) wspieranie terminowego wydawania obywatelom państw trzecich, którzy zostali wybrani do udziału w programie edukacyjnym w państwie członkowskim, wiz długoterminowych i dokumentów pobytowych – zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/801³¹ lub wiz krótkoterminowych – zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 810/2009³², w zależności od planowanego czasu pobytu w UE.

³¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze au pair (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 21).

³² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1).

17. Wspierały wdrażanie niniejszego zalecenia poprzez:

- a) zachęcanie do strategicznych dyskusji na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym oraz między państwami członkowskimi na temat ewentualnych strategii lub podejść na rzecz umiędzynarodowienia lub mobilności, wymianę dobrych praktyk i udział w działaniach w zakresie partnerskiego uczenia się, we współpracy ze wszystkimi odpowiednimi interesariuszami;
- b) poinformowanie Komisji do końca 2026 r. o istniejących lub planowanych strategiach lub podejściach na rzecz umiędzynarodowienia lub mobilności, które mogłyby wspierać wdrażanie niniejszego zalecenia w sektorach szkolnictwa wyższego, kształcenia i szkolenia zawodowego, edukacji szkolnej, kształcenia dorosłych oraz w sektorach młodzieży i sportu, z uwzględnieniem zarówno wyjazdowej, jak i przyjazdowej mobilności edukacyjnej.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, BY:

18. Do 2026 r. opracowała w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, opierając się na eksperckiej opinii stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków i z wykorzystaniem takiej opinii, wniosek dotyczący metodyki gromadzenia danych (o której mowa w zaleceniach 3 i 4) w celu pomiaru:

- w przypadku szkolnictwa wyższego – odsetka absolwentów, którzy skorzystali z zagranicznej mobilności edukacyjnej;
- odsetka osób o mniejszych szansach wśród wszystkich osób uczących się korzystających z zagranicznej mobilności edukacyjnej w sektorach kształcenia i szkolenia oraz młodzieży i sportu.

Należycie uwzględniała ewentualne wrażliwe kwestie dotyczące danych związanych z włączającą mobilnością edukacyjną i unikała nakładania dodatkowych obciążeń administracyjnych na państwa członkowskie. Składała Radzie (za pośrednictwem jej odpowiedniego organu przygotowawczego – Komitetu ds. Edukacji) częste sprawozdania z postępów.

19. Wspierała wymianę dobrych praktyk, udział w działaniach w zakresie wzajemnego uczenia się oraz w strategicznych dyskusjach na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym oraz między państwami członkowskimi, o których to dyskusjach mowa w zaleceniu 17.

20. Wspierała dodatkowo wdrażanie niniejszego zalecenia poprzez wykorzystanie współpracy między grupami roboczymi ds. strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, konsultując się przy tym ze stałą grupą ds. wskaźników i benchmarków.
21. Sporządziła katalog obszarów interwencji istniejących instrumentów finansowania na poziomie unijnym, międzynarodowym, krajowym i regionalnym z myślą o tym, by podnieść świadomość na temat przewidzianych w tych instrumentach możliwych działań i dobrych praktyk wspierających mobilność edukacyjną oraz promować skuteczne synergiczne podejście wśród odpowiednich interesariuszy.
22. Współpracowała z państwami członkowskimi, w tym za pośrednictwem stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków, i z odpowiednimi interesariuszami nad dalszą poprawą jakości i dostępności danych oraz opracowaniem na szczeblu UE metodyk gromadzenia i analizy danych – w tym na potrzeby badań, takich jak europejskie badanie dotyczące losów absolwentów – związanych z mobilnością edukacyjną we wszystkich sektorach kształcenia i szkolenia oraz młodzieży i sportu, które to dane mogą również uwzględniać kwestie włączenia i zróżnicowania terytorialnego, przy zachowaniu pełnej zgodności z unijnymi przepisami o ochronie danych i bez tworzenia dodatkowego obciążenia dla państw członkowskich.

23. Ulepszyła tablicę wyników mobilności w ścisłej współpracy z ekspertami z państw członkowskich w celu monitorowania wdrażania niniejszego zalecenia i rozszerzenia zakresu tablicy na wszystkie sektory kształcenia i szkolenia oraz sektory młodzieży i sportu.
24. Zachęcała młodzież do uczestnictwa w opracowywaniu i wdrażaniu strategii i programów w zakresie mobilności edukacyjnej na poziomie krajowym, regionalnym, lokalnym i europejskim oraz wspierała to uczestnictwo.
25. W dalszym ciągu rozwijała, propagowała i zapewniała wsparcie w ramach programów Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności w zakresie korzystania z narzędzi unijnych, które służą wspieraniu realizacji okresów nauki za granicą, takich jak sieci Euroguidance i Eurodesk, inicjatywa dotycząca europejskiej karty studenta, wsparcie językowe online, europejska platforma edukacji szkolnej, Europejski Portal Młodzieżowy, ogólne szkolenie online w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności, Youthpass i Europass.
26. W dalszym ciągu rozwijała, optymalizowała, promowała i zapewniała wsparcie w ramach programu Erasmus+ dotyczące korzystania z narzędzi UE, które ułatwiają przejrzystość w zakresie efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą i poświadczeń oraz walidację tych efektów uczenia się i poświadczeń, w szczególności odnośnie do korzystania z instrumentu Youthpass i platformy Europass/Europass-Mobilność, w tym poprzez doskonalenie interoperacyjności semantycznej za pośrednictwem europejskiego modelu dotyczącego uczenia się i europejskich poświadczeń cyfrowych w dziedzinie uczenia się.
27. W dalszym ciągu rozwijała i zapewniała wsparcie dla instytucji szkolnictwa wyższego i sojuszy takich instytucji, np. sojuszy w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, aby umożliwić im zapewnianie wspólnych programów i przyznawanie wspólnych dyplomów, zgodnie z narzędziami unijnymi i narzędziami procesu bolońskiego.

28. W dalszym ciągu rozwijała i zapewniała wsparcie dla sojuszy w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie”, w tym wsparcie w ramach programu Erasmus+ oraz wsparcie polityczne, aby umożliwić im pełne wykorzystanie ich potencjału i odgrywanie roli wzoru do naśladowania dla sektora szkolnictwa wyższego przez sprzyjanie niezakłóconej i przewidzianej domyślnie mobilności w ramach europejskich kampusów międzyuczelnianych, promowanie korzystania z mikropoświadczeń oraz zbadanie – w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, instytucjami szkolnictwa wyższego, organizacjami studenckimi i odpowiednimi interesariuszami – możliwości i niezbędnych kroków ku ewentualnemu ustanowieniu znaku jakości „Wspólny Dyplom” na podstawie wspólnego zestawu współtworzonych europejskich kryteriów.
29. W dalszym ciągu rozwijała i zapewniała wsparcie na rzecz dobrowolnych inicjatyw UE, które mogą zwiększyć mobilność w dziedzinie kształcenia i szkolenia, takich jak akademie nauczycielskie Erasmus+ i centra doskonałości zawodowej.
30. Dostarczała dalszego wsparcia w ramach programu Erasmus+ przez zachęcanie państw członkowskich do współpracy i wzajemnego uczenia się w celu zapewnienia automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji i efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą w sektorach kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach, w tym w przypadku uczenia się wirtualnego i mieszanego.
31. W dalszym ciągu wspierała państwa członkowskie w przyjmowaniu kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków, w szczególności za pomocą działań w zakresie wzajemnego uczenia się, promowania inicjatyw i wydarzeń takich jak Europejski Dzień Języków oraz poprzez współpracę z interesariuszami i organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy i jej Europejskie Centrum Języków Nowożytnych oraz OECD, w celu opracowania innowacyjnych narzędzi do uczenia się języków, w tym narzędzi cyfrowych i sztucznej inteligencji.

32. Wspierała tworzenie synergii i komplementarności między programami UE dotyczącymi mobilności edukacyjnej, takimi jak Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności, a innymi instrumentami finansowania na szczeblu unijnym, międzynarodowym, krajowym i regionalnym, takimi jak fundusze polityki spójności, w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny Plus i jego inicjatywa „Mierz wysoko, ucz się, osiągnij biegłość, realizuj cele” (ALMA), aby zmaksymalizować wpływ działań promujących możliwości w zakresie mobilności edukacyjnej we wszystkich państwach członkowskich, w tym przez wspieranie wdrażania narzędzi i strategii na rzecz zwiększenia uczestnictwa osób o mniejszych szansach.
33. Wspierała państwa członkowskie, na ich wniosek, w ich wysiłkach służących zreformowaniu i wzmocnieniu strategii lub podejść na rzecz umiędzynarodowienia lub mobilności na szczeblu krajowym i w ramach współpracy z innymi państwami, z wykorzystaniem narzędzi UE, takich jak Instrument Wsparcia Technicznego i możliwości dostępnych w ramach programu Erasmus+.
34. Opracowała do 2025 r. badanie na temat możliwości, wyzwań i skutków dotyczących zrównoważonej mobilności (w tym mobilności w celu uzyskania punktów zaliczeniowych i mobilności w celu uzyskania dyplomu) w UE, z uwzględnieniem różnych konsekwencji zjawiska cyrkulacji talentów.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Rady

Ramy polityki w zakresie mobilności nauczycieli

Komunikat Komisji z 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.³³ stanowi, że Komisja „będzie współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami nad opracowaniem ram polityki mających na celu poprawę jakości mobilności edukacyjnej nauczycieli i zwiększenie liczby nauczycieli korzystających z rozwiązań w tej dziedzinie w Europie w oparciu o ich rzeczywiste potrzeby w zakresie mobilności”.

W rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030)³⁴ określono konkretne działania odnoszące się do obszaru priorytetowego dotyczącego nauczycieli i trenerów. Wśród działań tych znajduje się zbadanie możliwości opracowania ram polityki na rzecz mobilności nauczycieli.

³³ COM(2020) 625 final.

³⁴ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.

Za powstaniem takich ram przemawia fakt, że nauczyciele mierzą się ze szczególnymi wyzwaniami, które są również przedmiotem analizy w dokumencie roboczym służb Komisji SWD(2023) 719 final.

W niniejszych ramach określono zestaw działań, które mogą być wdrażane na poziomie szkoły, na szczeblu lokalnym, regionalnym i systemowym w celu zaradzenia zidentyfikowanym w państwach członkowskich UE przeszkodom utrudniającym mobilność nauczycieli. Ramy te mają służyć jako inspiracja dla interesariuszy chcących opracować własne strategie na rzecz mobilności nauczycieli zgodnie ze swoimi systemami i mają być źródłem pomysłów służących zwiększeniu mobilności nauczycieli. Stanowią one uzupełnienie i rozszerzenie działań określonych w konkluzjach Rady w sprawie zwiększenia mobilności nauczycieli i trenerów, zwłaszcza mobilności europejskiej, w toku ich kształcenia i doskonalenia zawodowego³⁵ oraz działań promujących wartość mobilności nauczycieli w szkołach i społecznościach. Konkluzje Rady zwracają uwagę na pozytywny wpływ zagranicznej mobilności edukacyjnej na rozwój zawodowy nauczycieli oraz na systemy kształcenia i szkolenia, a jednocześnie wskazują przeszkody utrudniające mobilność. Niniejszy załącznik odnosi się do konieczności przezwyciężenia tych przeszkód, tak by mobilność nauczycieli – zgodna z potrzebami krajowych systemów kształcenia i szkolenia – stała się realną ścieżką zarówno kształcenia, jak i doskonalenia zawodowego nauczycieli.

³⁵ Dz.U. C 167 z 21.4.2022, s. 2.

U podstaw leży założenie, że mobilność edukacyjna powinna stanowić integralny element kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli: może ona zwiększyć atrakcyjność zawodu i jest ważna dla dalszego rozwoju szkół i systemów kształcenia i szkolenia w perspektywie tworzenia europejskiego obszaru edukacji.

Komisja będzie wspierać państwa członkowskie przy wprowadzaniu niezbędnych rozwiązań i środków przedstawionych w niniejszym dokumencie, zwłaszcza poprzez wymianę najlepszych praktyk i wzajemne uczenie się. Środki te będą się opierać na dobrych praktykach opracowanych w ramach programu Erasmus+, takich jak akademie nauczycielskie Erasmus+, których celem jest oferowanie wsparcia nauczycielom na początku kariery zawodowej i wzmacnianie ich rozwoju zawodowego.

Zgodnie z krajowymi systemami państw członkowskich interesariusze na poziomie szkoły, na szczeblu regionalnym, lokalnym i systemowym mogą osiągnąć określone powyżej ogólne cele poprzez:

1. Udostępnianie możliwości mobilności w kontekście kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli
 - a) Kształcenie
 - rozważenie uwzględnienia włączających i zrównoważonych pod względem płci możliwości mobilności w ramach kształcenia nauczycieli jako zalecanej części programu nauczania;
 - uznanie mobilności edukacyjnej za integralną część kształcenia nauczycieli, a w szczególności w stosownym przypadku uznanie zajęć dydaktycznych realizowanych za granicą za odpowiednik szkoleń realizowanych w krajowej instytucji kształcenia lub szkolenia;
 - w miarę możliwości wyznaczenie przedziałów czasowych („okien mobilności”) w roku akademickim każdego programu kształcenia nauczycieli, tak aby kształcący się nauczyciele mogli z łatwością korzystać z okresów mobilności bez wpływu na studia;
 - włączenie do kształcenia nauczycieli modułów lub elementów, których celem jest zapewnienie umiejętności i kompetencji potrzebnych do odbywania okresów mobilności edukacyjnej za granicą.

b) Doskonalenie zawodowe

- uznawanie efektów okresu mobilności nauczycieli za granicą za uzasadnioną i wartościową część ich działalności zawodowej;
- w miarę możliwości określenie okien mobilności i włączenie ich do roku szkolnego, kiedy wysyłanie i przyjmowanie nauczycieli i przyszłych nauczycieli jest zasadne i łatwe w realizacji, a w razie potrzeby zapewniani są nauczyciele na zastępstwo;
- zawieranie umów dwustronnych na szczeblu krajowym lub w stosownych przypadkach regionalnym w celu ułatwienia w szczególności uznawania i porównywalności nabytych umiejętności i kompetencji (np. poprzez wspólne ramy jakości i poprzez stosowanie ujednoliconej terminologii w dziedzinie umiejętności, dostępnej na szczeblu europejskim);
- w miarę możliwości i zgodnie z kompetencjami krajowymi wspieranie szkół za pomocą odpowiednich zasobów i elastycznych procedur, w momencie gdy należy zapewnić tymczasowe zastępstwo za nauczycieli uczestniczących w mobilności.

2. Poprawa współpracy na szczeblu lokalnym poprzez opracowanie i wdrożenie strategicznego podejścia do mobilności nauczycieli

a) Włączenie kwestii mobilności nauczycieli do ogólnego rozwoju szkół

- zachęcanie decydentów, kadry kierowniczej szkół, edukatorów nauczycieli i odpowiednich interesariuszy do określenia, w jaki sposób można włączyć mobilność edukacyjną, w tym mobilność nauczycieli – bez względu na ich wiedzę dydaktyczną i płeć – do strategii rozwoju szkół;
- rozważenie określenia celów w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, tak by mobilność edukacyjna stała się częścią ogólnej strategii rozwoju szkół i obejmowała wysyłanie i przyjmowanie nauczycieli (w tym nauczycieli szkolących się i innych członków kadry) oraz projekty współpracy z organizacjami z zagranicy (w tym współpracy online);

- stosowanie stopniowej strategii realizacji tych celów, począwszy od wykorzystania narzędzi i platform cyfrowych, współpracy dwustronnej i współpracy z regionami transgranicznymi;
- w miarę możliwości promowanie współpracy między szkołami z tego samego obszaru lub regionu w celu ułatwienia zapewniania zastępstw za nauczycieli uczestniczących w programach mobilności edukacyjnej;
- korzystanie z lokalnego systemu organizacji zajmujących się kształceniem i szkoleniem w celu znajdowania partnerów za granicą;
- tworzenie sieci instytucji uczestniczących z państw członkowskich w celu opracowania systemu mobilności nauczycieli w oparciu o rejestry lokalnych, regionalnych i krajowych organów oświatowych, konsorcja szkolne, społeczność eTwinning i inne istniejące sieci;
- zwiększenie mobilności nauczycieli poprzez poprawę ich kompetencji językowych, szersze korzystanie z innowacyjnych metod nauczania i uczenia się języków oraz uwzględnianie kwestii wielojęzyczności na zajęciach w klasie.

b) Przydzielanie niezbędnych zasobów

- rozważenie przydzielenia specjalnego personelu (koordynatorów mobilności) do przygotowywania i realizacji projektów i działań w zakresie mobilności, obejmujących mentoring dla nauczycieli mobilnych, wspieranie instytucji przyjmujących i wysyłających oraz obsługę logistyki i procedur administracyjnych dotyczących np. zakwaterowania, opodatkowania dochodów i zabezpieczenia społecznego na najodpowiedniejszym szczeblu (szkoły oraz lokalne organy odpowiedzialne za kształcenie i szkolenie);
- rozważenie łączenia zasobów na szczeblu lokalnych organów odpowiedzialnych za kształcenie i szkolenie w celu sprostania obciążeniu administracyjnemu związanemu z przygotowywaniem projektów mobilności i zarządzaniem tymi projektami, w szczególności w celu umożliwienia szkołom, które dysponują najmniejszymi środkami, uczestnictwa w działaniach w zakresie mobilności edukacyjnej;
- zwiększenie zdolności instytucji kształcenia i szkolenia do przyjmowania zarówno praktykujących, jak i przyszłych nauczycieli realizujących działania z zakresu mobilności oraz do korzystania z tych działań, z pełnym wykorzystaniem współpracy z akademiami nauczycielskimi Erasmus+;
- uznanie pracy wykonywanej przez personel, dzięki któremu oferowanie możliwości w zakresie mobilności jest w ogóle możliwe;
- wspieranie szkół uczestniczących w projektach mobilności przez zapewnianie im dodatkowych zasobów;
- wspieranie synergii z innymi funduszami lokalnymi, krajowymi i unijnymi, w szczególności z Europejskim Funduszem Społecznym Plus i Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, w uzupełnieniu do programu Erasmus+.

3. Promowanie korzyści płynących z mobilności edukacyjnej i wspieranie tego typu mobilności za pomocą niezbędnych szkoleń
- uświadamianie decydującym na wszystkich szczeblach systemu kształcenia i szkolenia (w szczególności kadrze kierowniczej szkół i innym osobom na stanowiskach kierowniczych na szczeblu lokalnym i regionalnym) korzyści płynących z transgranicznej mobilności edukacyjnej kadry dydaktycznej, takich jak pomoc w rozwijaniu kompetencji uczniów w dziedzinie języków obcych, oraz wpływu tych korzyści na rozwój organizacji;
 - zapewnianie kadrze kierowniczej szkół szkoleń (w tym w formie obserwacji pracy za granicą) w zakresie rozwoju szkół wspieranego zagraniczną mobilnością edukacyjną;
 - tworzenie zachęt, aby członkowie kadry kierowniczej szkół angażowali swoje szkoły i personel w projekty mobilności, i docenianie takiej pracy;
 - docenianie i promowanie pozytywnych skutków takich doświadczeń z punktu widzenia nauczycieli i osób uczących się oraz z punktu widzenia rozwoju szkół i edukacji szkolnej na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym.
-

Ramy polityki w zakresie mobilności uczniów zawodu

Programy przygotowania zawodowego³⁶ od 2010 r. stanowią jeden z głównych elementów europejskiej polityki kształcenia i szkolenia zawodowego: poczynawszy od komunikatu z Brugii, po deklarację z Osnabrück z 2020 r. i zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności³⁷. Konkretnie priorytety polityczne od tego czasu ewoluowały i obecnie również w przypadku uczniów zawodu obejmują urzeczywistnienie mobilności transgranicznej w celach edukacyjnych. Mobilność uczniów zawodu przynosi oczywiste korzyści młodym osobom i uczącym się dorosłym pod względem szkoleń i szans na rynku pracy, przedsiębiorstwom pod względem poszerzania umiejętności pracowników, a także całemu społeczeństwu. Niektórych umiejętności i kompetencji nabywanych w ramach mobilności transgranicznej nie można uzyskać w kraju (np. kompetencje językowe, umiejętności międzykulturowe, umiejętności organizacyjne i inne umiejętności przekrojowe czy szczególne umiejętności w dziedzinie technicznej niedostępne w przedsiębiorstwie wysyłającym / instytucji wysyłającej). Jednak ze względu na szereg konkretnych barier, takich jak złożoność obowiązków prawnych związanych z administracyjnym statusem uczniów zawodu, ich wiek, odmienne krajowe programy przygotowania zawodowego i programy nauczania, a także ryzyko utraty produktywności przez pracodawców uczniowie zawodu mają ograniczony dostęp do zdobywania doświadczeń związanych z mobilnością edukacyjną. W niniejszym załączniku proponuje się zestaw działań na szczeblu krajowym, które mogą ułatwić mobilność uczniów zawodu na poziomie systemowym, indywidualnym i na poziomie przedsiębiorstwa. W założeniu ma to być inspiracja dla interesariuszy chcących poszerzyć mobilność w ramach przygotowania zawodowego oraz zestaw narzędzi do zwiększania takiej mobilności. W załączniku tym oparto się na zaleceniu Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego.

³⁶ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego (Dz.U. C 153 z 2.5.2018, s. 1) pod pojęciem przygotowania zawodowego rozumie się programy formalnego kształcenia i szkolenia zawodowego, które:

- a) łączą naukę w instytucjach kształcenia lub szkolenia ze znacznym komponentem uczenia się opartego na pracy w przedsiębiorstwach i innych miejscach pracy;
- b) prowadzą do uzyskania kwalifikacji uznawanych w skali kraju;
- c) opierają się na umowie definiującej prawa i obowiązki ucznia zawodu, pracodawcy, a w stosownych przypadkach, instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego; oraz
- d) zapewniają uczniowi zawodu wynagrodzenie pieniężne lub inny rodzaj wynagrodzenia za komponent uczenia się opartego na pracy.

³⁷ Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1.

Zaleca się, aby państwa członkowskie rozważyły wprowadzenie zestawu działań wspierających mobilność uczniów zawodu w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego w oparciu o następujące zasady:

1. Aspekty systemowe mające ułatwić mobilność uczniów zawodu

- a) W odpowiednim przypadku włączenie mobilności uczniów zawodu do krajowej strategii na rzecz umiędzynarodowienia kształcenia i szkolenia oraz w stosownym przypadku do (gospodarczych) strategii sektorowych. Takie strategie mogą obejmować podejście stopniowe, które opiera się na mobilności krótkoterminowej, mobilności w regionach transgranicznych lub wybranych sektorach lub które promuje krótkotrwałe programy mobilności zbiorowej lub rotacyjnej;
- b) Wspieranie umiędzynarodowienia poprzez wykorzystywanie wiedzy fachowej centrów doskonałości zawodowej, które łączą referencyjnych organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego z państw członkowskich, sprzyjają współpracy z szerokim gronem interesariuszy oraz starają się opracowywać wysokiej jakości programy nauczania i kwalifikacji koncentrujące się na potrzebach w zakresie umiejętności sektorowych i na wyzwaniach społecznych. Centra doskonałości zawodowej pracują nad szeregiem działań, które obejmują włączanie mobilności osób uczących się do programów nauczania oraz poprawę dostępnych możliwości w zakresie mobilności zagranicznej dla osób uczących się i poprawę jakości takich programów mobilności. Centra te są czynnikiem sprzyjającym doskonałości i innowacyjności i wspierają aktywną rolę kształcenia i szkolenia zawodowego w lokalnym i regionalnym rozwoju gospodarczym;

- c) Przydzielenie specjalnego personelu (np. ambasadorów, punktów kontaktowych, koordynatorów mobilności) na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym w celu ułatwiania mobilności uczniów zawodu i podnoszenia świadomości na temat takiej mobilności w kontekście różnych programów krajowych i regionalnych. Personel ten mógłby pomagać w przygotowywaniu i realizacji projektów i działań w zakresie mobilności, w tym poprzez mentoring dla uczniów zawodu, wspieranie instytucji przyjmujących i wysyłających oraz obsługę logistyki i procedur administracyjnych;
- d) Promowanie mobilności w ramach przygotowania zawodowego m.in. poprzez zachęcanie do tworzenia nowych sieci lub wzmacnianie sieci istniejących złożonych z pracodawców, organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, publicznych służb zatrudnienia i partnerów społecznych i wykorzystywanie istniejących inicjatyw, takich jak europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego;
- e) Rozważenie rozwiązań w programie nauczania ułatwiających mobilność uczniów zawodu bez stwarzania ryzyka nieukończenia nauki i zapewniających uznawanie efektów uczenia się osiągniętych za granicą (np. przez włączenie specjalnego modułu mobilności do programów nauczania lub w razie potrzeby i w miarę możliwości wprowadzenie nauki na odległość);

- f) Zapewnienie łatwego dostępu do informacji na temat prawnych i administracyjnych wymogów mobilności w ramach przygotowania zawodowego związanych z wynagrodzeniami i statusem prawnym uczniów zawodu podejmujących mobilność;
- g) Zmniejszenie obciążeń administracyjnych w procesie składania wniosków oraz przyspieszenie procedur wydawania wiz i dokumentów pobytowych dla przybywających uczniów zawodu będących obywatelami państw trzecich, w stosownych przypadkach i zgodnie z dyrektywą (UE) 2016/801³⁸;
- h) Zachęcanie do zawierania umów dwustronnych w sprawie mobilności uczniów zawodu z innymi państwami członkowskimi i jeżeli to wykonalne – z państwami trzecimi (lub w stosownych przypadkach z regionami) w celu zmniejszenia wszelkich utrzymujących się barier w uznawaniu i porównywalności nabytych umiejętności i kompetencji (np. w drodze wspólnych ram jakości ukierunkowanych na konkretne kwestie krajowe związane z mobilnością uczniów zawodu i systemami przygotowania zawodowego w obu krajach);
- i) W miarę możliwości angażowanie partnerów społecznych na wszystkich etapach opracowywania, wdrażania i monitorowania strategii i programów mobilności uczniów zawodu.

³⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/801 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu prowadzenia badań naukowych, odbycia studiów, szkoleń, udziału w wolontariacie, programach wymiany młodzieży szkolnej lub projektach edukacyjnych oraz podjęcia pracy w charakterze au pair (Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 21).

2. Wsparcie dla uczniów zawodu

- a) Wdrażanie mobilności w sposób włączający poprzez zapewnienie szczególnego wsparcia osobom o mniejszych szansach;
- b) Uzupełnienie dofinansowania w ramach programu Erasmus+ dodatkowymi środkami na pokrycie kosztów mobilności uczniów zawodu;
- c) Promowanie rozwiązań i narzędzi pedagogicznych wspierających mobilność uczniów zawodu, na przykład poprzez uczenie się na odległość w celu zaradzenia różnicom w dwutorowej strukturze uczenia się i szkolenia;
- d) Zapewnienie większego wsparcia i działań informacyjnych skierowanych do uczniów zawodu, w tym wsparcia w przygotowaniu językowym (opracowanie specjalnych materiałów do uczenia się języka dla niektórych zawodów w języku lub językach krajów przyjmujących);
- e) Opracowanie środków towarzyszących dla uczniów zawodu wyjeżdżających za granicę, takich jak system mentoringu/opiekunów na etapie przygotowawczym, mobilność wirtualna w fazie przygotowawczej (jako uzupełnienie mobilności fizycznej) i podczas pobytu za granicą oraz wspieranie uczniów zawodu po powrocie w ponownej integracji w środowisku pracy i w korzystaniu z nowo nabytych umiejętności i kompetencji;
- f) Promowanie możliwości dla uczniów zawodu ze szkół zajmujących się kształceniem i szkoleniem zawodowym, w tym możliwości w ramach programu Erasmus+ i międzynarodowych programów mobilności, za pośrednictwem specjalnej sieci doradców i mediów społecznościowych;
- g) Promowanie możliwości oferowanych uczniom zawodu na portalu internetowym EURES, aby pomóc mobilnym osobom uczącym się we wchodzeniu na rynek pracy.

3. Wsparcie dla przedsiębiorstw

- a) Rozważenie zapewnienia pracodawcom zachęt finansowych w celu zrekompensowania im okresu, w którym uczniowie zawodu przebywają za granicą, a uczniom zawodu, aby zachęcić ich do powrotu do pracodawcy wysyłającego (np. premia po zakończeniu programu lub dopłata do wynagrodzenia w przypadku zatrudnienia po ukończeniu nauki);
- b) Rozważenie udzielania ukierunkowanej pomocy pracodawcom, w szczególności małym i średnim przedsiębiorstwom, na przykład poprzez wspieranie tworzenia sieci pośredniczących między krajami przyjmującymi i wysyłającymi, najlepiej w ujęciu sektorowym, aby pomóc przedsiębiorstwom w kwestiach organizacyjnych i w spełnieniu wymogów prawnych;
- c) Promowanie współpracy transgranicznej między administracją publiczną wdrażającą szkolenie zawodowe i programy przygotowania zawodowego lub publicznymi służbami zatrudnienia a pracodawcami przez zbadanie środków mających na celu oferowanie możliwości szkolenia zawodowego za granicą uczniom zawodu w sektorach odczuwających skutki podwójnej transformacji; wspieranie współpracy transgranicznej między administracją publiczną lub publicznymi służbami zatrudnienia a stowarzyszeniami pracodawców w celu zaradzenia problemowi niedoboru umiejętności w zawodach ekologicznych i cyfrowych za pomocą programów przygotowania zawodowego; oraz rozważenie jako punktu wyjścia transgranicznych partnerstw regionalnych między administracją publiczną lub publicznymi służbami zatrudnienia;
- d) Promowanie wśród przedsiębiorstw możliwości dostępnych w ramach programu Erasmus+ i europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego, ze wskazywaniem korzyści płynących z przyjmowania i wysyłania uczniów zawodu w ramach programów mobilności.